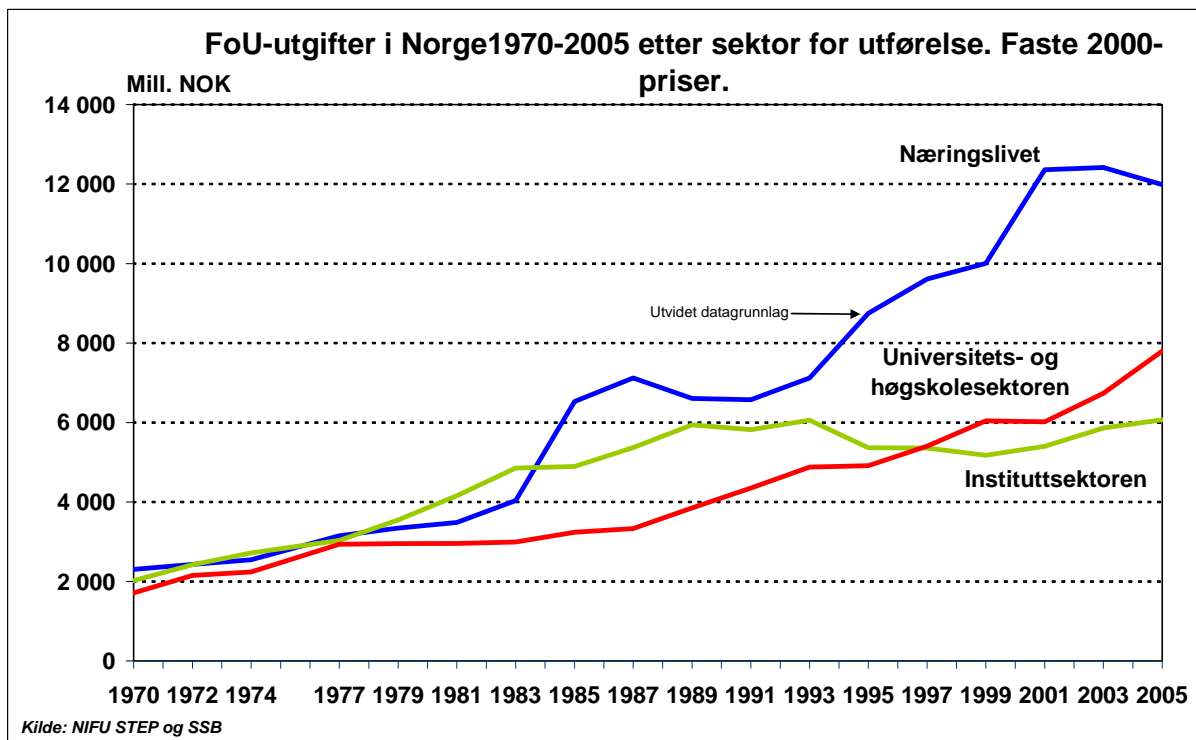

Nær 30 milliarder kr til FoU i 2005

Statistikken over utgifter til forskning og utviklingsarbeid (FoU) viser at den samlede FoU-innsats i Norge utgjorde 29,6 milliarder kroner i 2005. Dette er en økning på vel 1,8 milliarder fra 2004 og 2,3 milliarder fra 2003. Økningen fra 2003 fordeler seg med 0,2 milliarder i næringslivet, 0,5 milliarder i instituttsektoren og 1,6 milliarder i universitets- og høgskolesektoren. Utførte FoU-årsverk økte med 1450 fra 2003.

Lav realvekst

Målt i faste 2003-priser økte de samlede FoU-utgifter reelt med 3,4 prosent i 2005 i forhold til 2003, eller gjennomsnittlig 1,7 prosent per år. Dette er lavere enn i toårsperioden 2001-2003 da realveksten var 2,7 prosent per år i gjennomsnitt, og betydelig lavere enn i den foregående toårsperiode 1999-2001 da den tilsvarende vekstprosent var 5,9.

Høy vekst i universitets- og høyskolesektoren, lav i næringslivet

Totale FoU-utgifter i 2003, 2004 og 2005, etter sektor for utførelse.
Milliarder kr. i løpende priser.

Sektor	2003		2004		2005	
	Beløp	%-andel	Beløp	%-andel	Beløp	%-andel
Næringslivet	13,5	49,3	12,9	46,6	13,6	46,0
Instituttsektoren	6,4	23,3	6,6	23,8	6,9	23,3
Universitets- og høyskolesektoren	7,5	27,4	8,2	29,6	9,1	30,7
Totalt	27,3	100,0	27,8	100,0	29,6	100,0
Andel av BNP i %	1,71		1,59		1,53	

Kilde: NIFU STEP og SSB

UoH-sektorens tall for 2004 er estimert.

I næringslivet var det en realnedgang i FoU-utgiftene på 1,8 prosent i gjennomsnitt per år fra 2003 til 2005. FoU-innsatsen i næringslivet varierer imidlertid mer fra år til år enn i de andre sektorene. Fra 2003 til 2004 hadde næringslivet en realnedgang på 6,4 prosent, mens det var en økning på 3,0 prosent fra 2004 til 2005. Nedgangen i næringslivets FoU-utgifter i 2005 i forhold til 2003 skyldes i første rekke en reduksjon i investeringene i FoU – det var en realnedgang i kapitalutgiftene på hele 31 prosent i toårsperioden. Også lønnsutgiftene i næringslivet viste en svak nedgang.

I instituttsektoren var det en realvekst på 3,6 prosent fra 2003 til 2005. Veksten i denne sektoren gjelder driftsutgiftene til FoU, mens kapitalutgiftene viste en nedgang.

I universitets- og høyskolesektoren er de registrerte FoU-utgifter i 2005 betydelig høyere enn i 2003. Veksten gjelder både drifts- og kapitalutgifter. Noe av veksten kan imidlertid forklares med endringer i datagrunnlaget ved universitetssykehusene, men størstedelen av veksten er reell. Korrigert for universitetssykehusene var den årlige realveksten i universitets- og høyskolesektoren 5,4 fra 2003 til 2005.

Flere FoU-årsverk

Totale FoU-årsverk i 2003, 2004 og 2005, etter sektor for utførelse.

Sektor	2003		2004		2005	
	Antall	%-andel	Antall	%-andel	Antall	%-andel
Næringslivet	13 901	47,8	14 025	47,2	13 815	45,3
Instituttsektoren	7 238	24,9	7 220	24,3	7 276	23,8
Universitets- og høyskolesektoren	7 918	27,2	8 500	28,6	9 420	30,9
Totalt	29 057	100,0	29 745	100,0	30 511	100,0

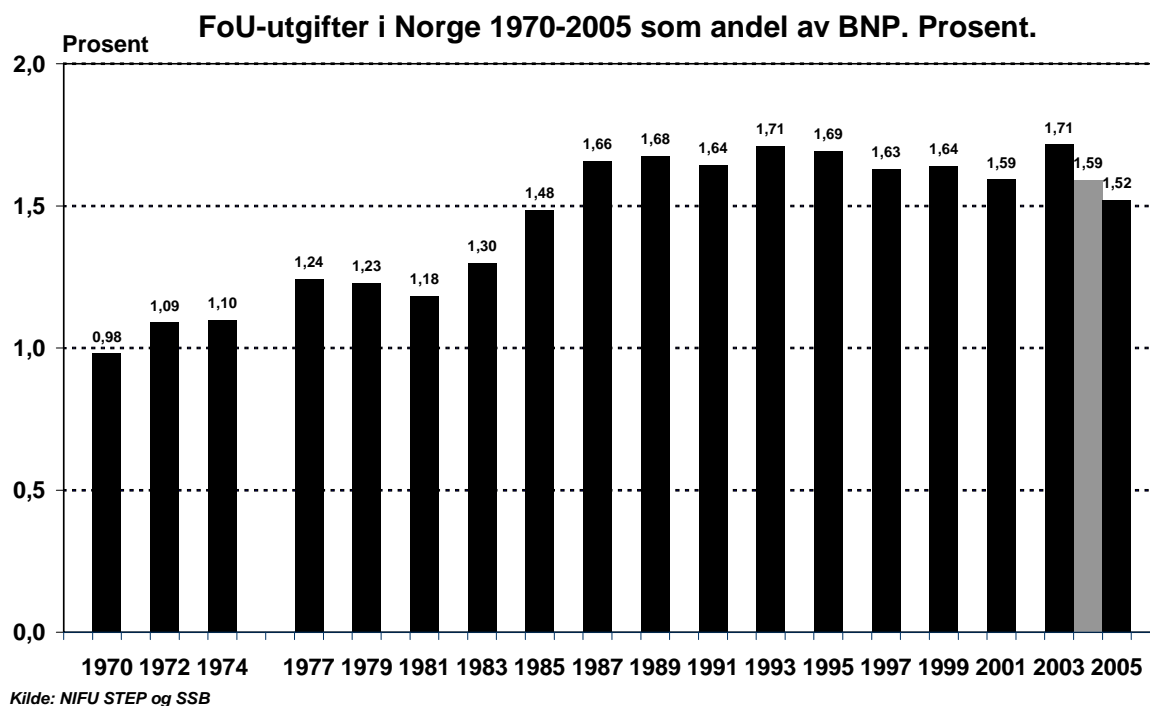
Kilde: NIFU STEP og SSB

UoH-sektorens tall for 2004 er estimert.

Tabellen omfatter både forskere (med univ.- eller høyskoleutdanning) og teknisk-administrativt personale.

I 2005 ble det utført i alt 30 500 FoU-årsverk i Norge, en økning på 1450 i forhold til 2003. Næringslivet stod for 45 prosent av de totale FoU-årsverkene i 2005, universitets- og høyskolesektoren for 31 prosent og instituttsektoren for 24 prosent. Det totale antall FoU-årsverk økte med 5 prosent fra 2003. Universitets- og høyskolesektoren stod for hele økningen. I instituttsektoren var det en ubetydelig økning og i næringslivet en mindre nedgang.

Redusert BNP-andel

FoU-utgiftenes andel av bruttonasjonalproduktet (BNP) utgjorde 1,52 prosent i 2005. Dette er en nedgang i forhold til 2003 da andelen var 1,71 prosent og til 2004 da den var 1,59 prosent. En viktig forklaring på dette ligger i den sterke BNP-økningen. Offentlig finansiert FoU utgjorde 0,67 prosent av BNP i 2005, mot 0,86 prosent for FoU finansiert av næringslivet, andre kilder og utlandet.

Økt offentlig finansiering

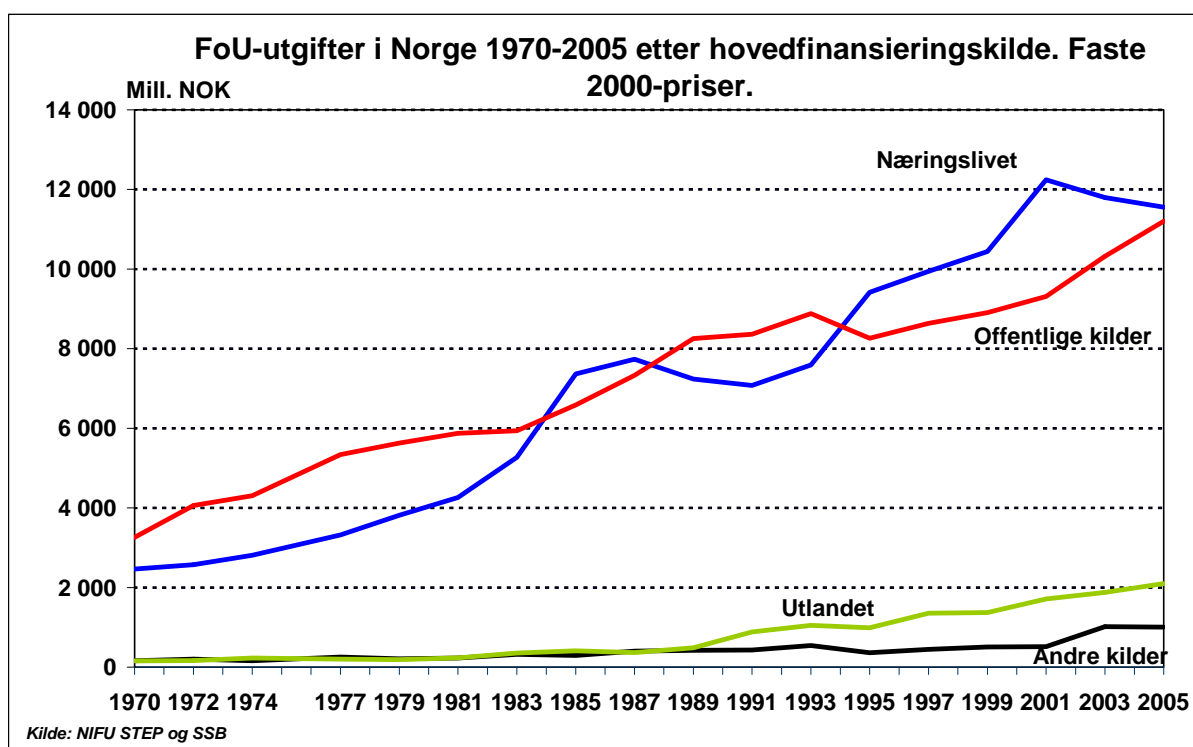
FoU-utgifter i 2005 etter sektor og finansieringskilde. Milliarder kroner og prosent.

Sektor	Nærings- livet	Offentlige kilder		Andre kilder	Utlandet	Totalt
		Totalt	Herav Norges forsk- ningsråd			
Næringslivet	11,2	0,6	0,2	0,5	1,3	13,6
%	82	4	1	4	10	100
Instituttsektoren	1,5	4,4	1,6	0,2	0,8	6,9
%	22	64	23	3	11	100
Univ.- og høyskolesektoren	0,4	8,0	1,7	0,4	0,3	9,1
%	5	88	18	5	3	100
Totalt	13,2	12,9	3,5	1,2	2,4	29,6
%	44	44	12	4	8	100

Kilde: NIFU STEP og SSB

Midler fra Skattefunn-ordningen inngår under *Andre kilder* i Næringslivets sektor.

Av de totale FoU-utgiftene i 2005 ble 13,2 milliarder kr eller 44 prosent finansiert av næringslivet. Dette er en relativ nedgang i forhold til 2003, da andelen var 47 prosent. Vel 85 prosent av den næringslivsfinansierte FoU ble brukt av næringslivet selv. Andelen offentlig finansiert FoU økte fra 42 prosent i 2003 til 44 prosent i 2005, og finansierte da nesten like mye FoU som næringslivet. Vi gjør oppmerksom på at virkningen av Skattefunn-ordningen i 2005 - vel 500 mill kr - er ført under "Andre kilder".

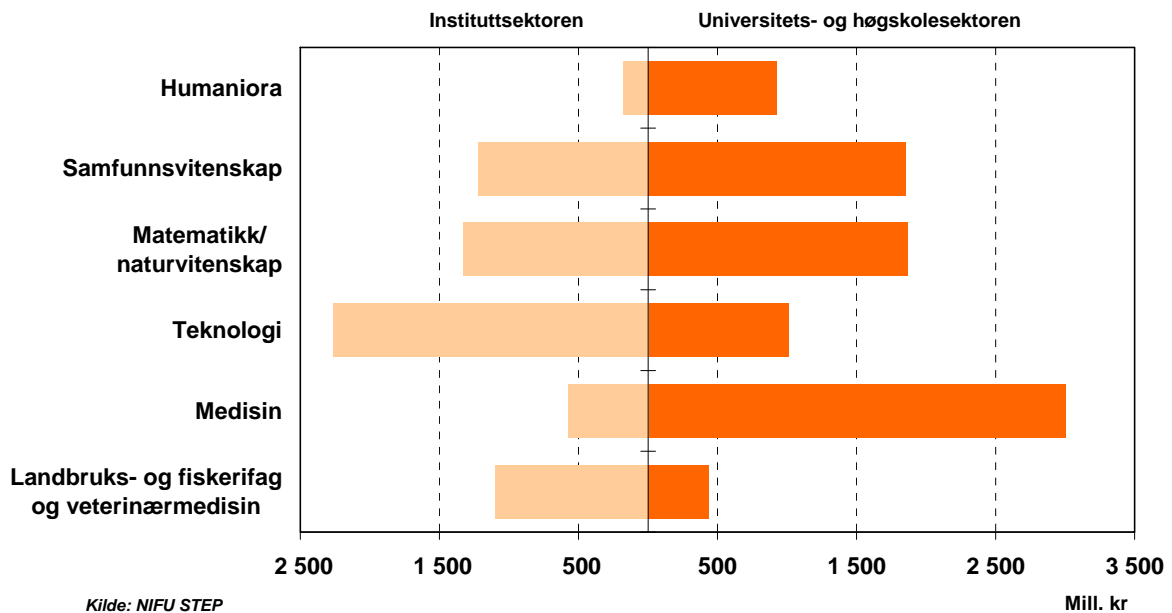

Fordeling på fagområder

For universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren er FoU-virksomheten fordelt på fagområder. Mesteparten av den humanistiske forskning finner sted ved universiteter og høyskoler. Det samme gjelder for medisinsk og helsefaglig FoU-virksomhet. Derimot finner en stor del av den samfunnsvitenskaplige forskningen sted i instituttsektoren. Når det gjelder matematikk/naturvitenskap, er det registrert nesten like høye FoU-utgifter i instituttsektoren som i UoH-sektoren, og instituttsektoren er dominerende i FoU-virksomheten i teknologi og landbruksvitenskapelige fag.

FoU-virksomheten i næringslivet blir ikke registrert på fagområder, men innslaget av teknologisk preget utviklingsarbeid må antas å være stort. FoU-virksomhet i farmasøytisk industri bidrar til den medisinske forskning.

Driftsutgifter til FoU i Norge i 2005 etter fagområde og sektor for utførelse.

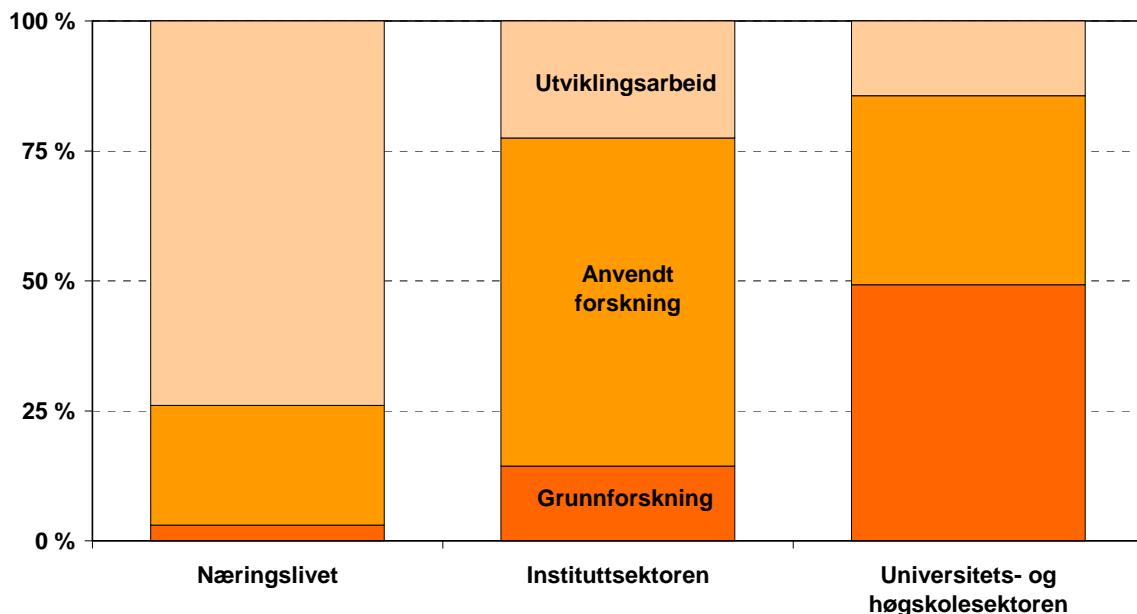
I forhold til 2003 var det høyest realvekst i samfunnsvitenskap – når vi ser universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren samlet – med 7,9 prosent i faste priser. Landbruks- og fiskerifag og veterinærmedisin hadde 7,6 prosent realvekst. Teknologi hadde lavest realvekst med 2,0 prosent. Når det gjelder fagområdet medisin, er ikke tallene sammenlignbare fra 2003 til 2005 på grunn av endring av datagrunnlaget ved sykehusene.

Fordeling på aktivitetstyper

I 2005 gikk nesten 20 prosent av driftsutgiftene til FoU til grunnforskning, nærmere 37 prosent til anvendt forskning og knapt 44 prosent til utviklingsarbeid. Tre fjerdedeler av grunnforskningen sted ved universiteter og høyskoler. Likevel utgjør grunnforskningen bare halvparten av den totale FoU-virksomheten i sektoren. Instituttsektoren står for en betydelig andel av den anvendte forskningen, selv om mye anvendt forskning også finner sted i de andre sektorene. For eksempel utgjør anvendt forskning mer enn en tredjedel av FoU-virksomheten ved universiteter og høyskoler. Det aller meste av utviklingsvirksomheten finner sted i næringslivet. Næringslivet har lite grunnforskning.

I alle sektorer har det vært en økning i grunnforskningen i 2005 sammenlignet med 2003. Samlet økte driftsutgiftene til grunnforskningen med 16 prosent i faste priser mellom 2003 og 2005. Også anvendt forskning hadde en realøkning, med 12 prosent, mens det var en realnedgang for utviklingsarbeid med 3 prosent.

Driftsutgifter til FoU i Norge i 2005 etter aktivitetstype og sektor for utførelse. Prosent.

Kilde: NIFU STEP og SSB

Hvert år utarbeides det totaltall for ressursinnsatsen i forskning og utviklingsarbeid (FoU) i Norge. NIFU STEP har statistikkansvaret for universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren, mens Statistisk sentralbyrå har ansvaret for næringslivet. NIFU STEP sammenstiller dataene til den totale FoU-statistikken for Norge. Statistikken utarbeides på bakgrunn av OECDs retningslinjer i den såkalte Frascati-manualen, og inngår i OECDs databaser for Science & Technology. FoU-statistikk rapporteres også til Eurostat.

Forespørsler om universitets- og høyskolesektoren kan rettes til Susanne.Sundnes@nifustep.no tlf. 22 59 51 60 og om instituttsektoren til Bo.Sarpebakken@nifustep.no tlf. 22 59 51 63.

For mer informasjon om FoU i næringslivet, kontakt Frank.Foyn@ssb.no, tlf.: 21 09 46 88 eller Geir.Soland@ssb.no, tlf.: 21 09 42 99.

Den nasjonale FoU-statistikken for Norge publiseres av NIFU STEP <http://www.nifustep.no/> og Norges forskningsråd <http://www.forskningsradet.no/>.

Detaljert statistikk for næringslivet publiseres av Statistisk sentralbyrå <http://www.ssb.no/>.